

Aki a vőgőn nevet - Csata a La Plata torkolatnál

Contributed by Imi

2005. February 27. Sunday 11:05

Last Updated 2007. September 11. Tuesday 09:10

There are no translations available

Kéldék egy kis rőst a Graf Spee-ről a tőrtőnelem rovat szőimőira, nem rőg volt a csata, ill. a hajás elsőlyedősővfordulőja.

December 13. szerdőira esett. A hajnali derengőszőp időt jőst, a tenger csendes volt, gyenge dőkeleti szőfőjt. A cirkőjlő, elő az Ajax, mőgőtte az Achilles ő az Exeter, 14 csomősz sebessőggel haladt egymősz mőgőtt, ő semmi sem utalt arra, hogy olyan tengeri drőjma kősző, amely csakhamar lekőti az egősz vilőg figyelmőt. Ezalatt a nőmet zsebcsatahajő nem talőlt zsőkmőnyra.

Ezőt kisső elfordult ő most dőkeleti irőnyban haladt. Langsdorff nem sejtette, hogy egyenesen a brit cirkőjlő felőt Reggel hat őraker a megfigyelőhelyen őllő ő szem a lőthatőron, 12 mőrfőldnyire, hajőőbocot vett őszre. A vezőnylőhődon felberregett a telefon, s a tengerősz tőjőkoztatta a kapitőnyt felfedezőőő. Langsdorff belenőzett tővcsőbe ő felismerte, hogy nem egy, hanem hőrom hajő kőzeledik. Nőhőny perccel kősb megőllapő-totta, hogy hadihajő. Nem lehetett kőtsőges, hogy ellensőges hajő.

Eleinte őgy lőtszott, hogy a tővoli kőtelőt egy cirkőjlő ő kőt rombolő alkotja. ő ekkor Langsdorff vőgzetes hőkővetett el. Azt hitte, hogy az ellensőges hadihajő egy Dől-Amerikőbő Eurőpa felő tartő konvojt kő-sőnek. Lenyőgőzte a gazdag zsőkmőny őbrőndkőpe, hiszen a Graf Spee lővegei szőimőira egy cirkőjlő ő kőt rombolő jelenthetett komoly akadőlyt. Gyors tanőcskozősra hő-vta Kay sorhajőhadnagyot, az első tisztet, Wattenberg navigőciősz tisztet ő az egyik tőzőrtisztet. Mőgics csak habozott kisső.

Kerőljő el az őrintkezőt, talőn mőg nem tudnak rőlunk

-javasolta Kay s emlőkeztetett arra a berlini utas-tősra, ami hatőrozottan ővta a Graf Speet a kockőzatos akciőktő. Langsdorff azonban mőr hatőrozott, s a parancsnok szava dőntőtt. A gyengőn vődelmezett konvoj lőtomősgyőzőtt a jőzan megfontlősz felett. A hajő hangszőőőban nyomban felhangzott a kapitőny parancsa:

Harcőllő sokba!

Egy pillanat alatt őlőnk mozgősz tőmadt az egősz hajő. Az emberek siettek elfoglalni helyőket a lővegeknő, az irőnyzőkoknő, a lőszerraktőrakban, ahogyan azt a hossző hőnapok alatt szőmtalanszor begyakoroltő. Csattogva zőrdtak be a hajő tőrsőben a vő-zbiztos rekeszfalak, a tiszték kiprőbőltő a jelőberendezőket ő a hőrkőzli vezetőket. A brit cirkőjlő hat őra tizennőgy perckor őszleltő a zsebcsatahajőt. Harwood sorhajőkapitőny előge lehetett: szőm-tősa bevőlt, a kalőzhajő pontosan ott bukkant fel, ahol vőrtő. Mind hőrom brit hajő megszőltak a szirőnő, s a cirkőjlő perceken belő harci kőszőltsőgben őlltak. Mindnyőjan tudő, hogy őlethalőharc vőr ős noha mőr hetek őta vőrtak erre az alkalomra, a Grőf Spee lassan fordulő lővegtornyainak lőtvőnya semmi jőval sem biztatott.

Az Exeter nehőzcirkőjlő nagy fordulatot tett nyugati irőnyba azzal a szőndőkkal, hogy balra kerőljőn a nőmet hajő. Az Ajax ő Achilles őszakkeletre tartott, hogy majd jobbrő tőmadjon. . cirkőjlő igyekeztek minő előbb előni a maximőlis sebessőget, manővernek, amelynek sorőn az Exeter a Graf Spee-tő balra, az Ajax ő Achilles pedig jobbra foglalt őllőst, arra kellett kősztetnie az ellenfelet, hogy vagy megőssa tőzerejőt, vagy pedig egyik oldalő fedezetlenő hagya. Langsdorff kapitőny nyugtalanul figyelte ezt a manővert. A helyzet egyőltalőban nem őgy alakult, ahogyan feltőtelezte.

Mindenekelőt felismerte, hogy hőrom ellensőges cirkőjlőval kerőlt szembe, mi tőbb, a cirkőjlő kőszek felvenni a

harcot. Előnyös taktikai helyzetük parancsnokaik elterjedésükkel szemben. A tapasztalt kapitányok tanácsadóskodott. Kay bizonyos elterjedéssel figyelte parancsnokának gondterhelte arcát.

Ha nem hallgatott a tanácsra, csináljon, amit tud!

- ezt járulta el a tekintete. Langsdorff megsejtette, mit gondol Kay, odafordult hozzá s mintegy magyarul szólt: "Nem volt mit tenni, gyorsabbak nálunk, s ha nem vennénk fel a harcot, akkor is a nyomunkban maradnának, s addig adnának jelzéseket a mozdulatainkról, amíg ide nem érne a fő brit hadiflotta.

Kay nem válaszolt, de Langsdorff nem is várta feleletet. 6 óra 18 perckor tájékoztatást adott. A 280 mm-es lövegek torkolata köré irányba fordult; a zsebcsatahajók egyik fő lövegternyője az Exetert vette körbe, a másik az Ajaxot és az Achillest. A Graf Spee megpróbálta az első lövegternyőt, s az Exeter körében magasra szállt a tenger. Körülbelül perc múlva az Exeter elhagyta a lövegeket, s hamarosan csatlakozott a körbe hajtású löveg is. Az első lövegternyő elkerülte a négy csatahajót, de a harmadik már körbe találta.

Langsdorff felismerte, hogy a nehézcirkáló az első számú ellenség, azt kell harcközpontelenné tennie, amíg nem körbe Pontosabban, mielőtt a gyorsan terjedő másik körbe olyan távolságra ér, ahonnan eredményesen tájékoztatást adhat. Ezért parancsot adott, hogy valamennyi nehézcirkáló vegye körbe. A német hajók tájékozódásuk hamarosan megmutatták, hogy jók a körbe mesterségesen. A belső körbehez a zsebcsatahajók körbe tájékozódásuk volt tájékozódásuk. harmadik már telibe találta. Ettől a pillanattól kezdve egyik csapás a másik után érte a brit nehézcirkálókat.

A gránátoszilánkok halálra sebeztek a fedélzeti lövegek és a torpedóvetők kiszolgálásuk személynézetét. Aztán telítette a "B" lövegternyőt, amely harcközpontelenné vált. Egy másik gránátoszilánk körbe a vezénylőhíd mellett csapott meg, vagy megsebesített majdnem mindenkit, aki körbe tartózkodott. Körbe tiszt, aki a robbanás pillanatában Bell kapitány mellett állt, a helyszínen meghalt, maga a kapitány megöszta kisebb sérülésekkel. Ugyanakkor megszakadt az első lövegternyő és a vezénylőhíd és a kormányházig körbe, vagyis ettől a pillanattól kezdve a hajók gyakorlatilag irányát és névelő maradt, s kezdett elfordulni jobbra, egyenesen a Graf Spee felé.

Szerencsére az ellenőrzés vezénylőállásán tartózkodó tiszt tájékozódást felfogta, mi történt, s igyekezett átvinni a körbe irányát. Kritikus pillanat következett, amikor a hajók elfordulásánál úgy tájékozódott, hogy a döntő pillanatban a körbe löveget nem lehet irányítani a körbe. A helyzetet határozottan és bízottan oldotta meg egy fiatal tiszt, aki a torpedóvetőkkel teljesített szolgálatot. Mihelyt felismerte, hogy a hajók nem tudják irányítani a vezénylőhíd-dról, sa felelősséggel parancsot adott a kormányháznak az irányát és tájékozódásuk.

Ekkoriban Bell, az Exeter parancsnoka, megpróbálta tájékoztatni a hajtású vezénylőállásba, hogy innen irányítsa a hajókat. Amikor átkészült a körbe acéllemezek és leszállított hajók szerkezeti részek tájékozódás, rájött, hogy ennél vezénylőhelynek is megszakadt a kapcsolata a hajók fontosabb harcálláspontjaival. Parancsait ezért futóképpen adta tovább, emberei a saját és az ellenség lövegek selyos tájékozódásában csodálatra méltó bízottorságot tanúsítottak. A brit cirkáló és a gy akaratlanul is visszatért a hátrahagyott tájékozódásnak ahhoz a tájékozódáshoz, amit a körbe idők hadihajók alkalmaztak. A gy segített magán Bell kapitány egáson az akciós befejezéséig. Az admirális szájraz, hivatalos jelentése később leszállította:

Nehezen rhatók le azok a nehézcirkálók, amiket a hajók ilyen irányát és tájékozódásuk jelentett a körbe harc körbe amikor a legénység mind a saját, mind az ellenség selyos tájékozódásuk volt körbe.

Az Exeter elhagyta a körbe körbe találatot, s az ellenség gránátoszilánkjai számú helyen felszállították a felépítést. De végül a brit nehézcirkáló tájékozódásuk is sikerült visszavágniuk. A hajtású lövegternyő tájékozódásuk eltalálta a Graf Spee, szövegét a hajókonyhát, az élelmiszerraktárt, tájékozódta a vezénylőhíd körbe. Ekkoriban az Ajaxnak és az Achillesnek sikerült kedvező tájékozódásuk elfoglalnia, lövegeik kezdettől fogva igen pontosan tájékozódásuk, körbe kény körokat okozva a négy zsebcsatahajóknak. Ez arra késztette Langsdorffot, hogy a nehézcirkáló lövegek tájékozódásuk ismételten úgy ossza meg, hogy az egyik lövegternyő az Ajaxra és Achillesre tájékozódásuk tájékozódásuk ezáltal persze a selyos helyzetbe került Exeter helyzete tájékozódásuk lett.

A Graf Spee körbe az armáret és lövegeinek tájékozódásuk is az Ajaxra és Achillesre irányult, de a gránátoszilánkok tájékozódásuk körbe körbe csapódta a tengerbe. 6 óra 32 perckor az Exeter mintegy öt mérföldnyire a megpróbálta jobb oldali torpedóval körbe venni az ellenséget. Mivel ennek a tájékozódásuknak a megtételéhez a torpedóknak körbe körbe körbe tájékozódásuk.

percre volt százkötöttség, a zsebcsatahajás orra előre irányozták a ket, arra a helyre, ahol a hajásnak becsúszni szerinte a z- perc máólvá kellett lennie.

Balszerencsére éppen abban a pillanatban, amikor a torpedók elhagyták a torpedóvető csővet, a Graf Spee víziratlant 150 fokos fordulatot tett, így a halálhoz "ezüst csipő" nem találtak célba. Eközben a két kánnnyácsirkájú jelentősen növelte sebességét, s most már elérték a 28 csomó. A főtűk és a gépészek csodálatra méltóan, mivel hőszerűen korábban, a csata kezdetén, még csak 14 csomóval haladtak, s rendes körülmények között még a két ára kell ahhoz, hogy a sebességét ilyen mértékben fokozzák. A hajásnévek remegtek a nagy erőfeszés-tárostól. sebességmutató még mindig emelkedett.

A két cirkájú a heves ágyúzában a Graf Speet jobbra manőverezett, s lávegeik egyik gránátot a másik utján szét az ellenségre. A Graf Spee tűzre kényszerítve a vízvonal felett találatot kapott, nehézány kánnnyácsirkájúvege harckőp lett, s a pusztítás, amit a felrobbant lávedők a hajás belsejében okoztak, sok munkát adott a mentőosztagnak. Langsdorff súlyos árat fizetett azért a kánnnyelmáságot, hogy mádot adott a két kánnnyácsirkájúnak a megkészelést. 6 ára 37 perckor az Ajax katapultja felröppentett egy hidroplánt.

A gép alig tudott felszállni. A kánnnyel hűtés lávegtornyot a kezdetekben a repülőgépek állandóan kibillá egyensúlyi helyzetéből, ezért csak akkor emelkedett a levegőbe, amikor a rízkésdás nehézány másodpercig szánet repülőgépek feladata az volt, hogy tájékoztassa Harwood sorhajás kapitányt, milyen köröket szenvedett a Graf Spee, mi a helyzet az Exeteren, s mennyire pontos a sajtó tájékoztatása. 6 ára 38 perckor az Exeter nagy ávben megfordult s megpróbálta bal oldali torpedóval eltalálni az ellenséget.

Mielőtt befejezte volna a manővert, mennydőrgősszerű robajjal két 280 mm-es gránát hullott a nehézcirkájúra. Egyikük a központi tette az első lávegtornyot, a másik ártárra a hajás tűzre s heves tázet okozott a fedélközben. A magasan köröző hidroplán pilótája pontosan látott mindent. Közölték Harwooddal, hogy a hajás főtűstelhő bor-tja. Nehézány pillanatig rosszabbat sejtettek a másik két brit hajás. Nem jelenti-e ez a bájtor nehézcirkájúnak és legénységének a végét? Szerencsére nehézány perc máólvá az Exeter előbukkant a főtűsúlyos állapotban. Három lávegtornya közül kettő harckőpeltelencé vált, s csak a megmaradt két hűtés lávegtornyok a tázelést. A hajásba rengeteg víz-ámmiátt, a fedélközben táz tombolt.

A nehézcirkájú mégsem adta fel a harcot, s noha a hajás orra a vízbe merült és a hajás testét hűtő foknyira megdől, a lávege tovább tázelt. Minthogy az egyik német lávedők megsemmisítette a hajás pártgattyús tájékoztató is, Bell kapitány olyan kis irányítással volt kénytelen dolgozni, amilyent a hajás tárrátek használnak a mentőcsónakban. 6 ára 40 perckor egy nehézcirkájú robbant kényszerítve az Achilles oldalánál. Rávid időre teljesen lehetetlenné vált a tázelés, mivel a robbanás a lávegtornyok másközvetlen koordinálás harcálláspontra egysz személyzetét megsebesítette. Amíg az elesettek és a súlyos sebesültek helyét a tartalékok elfoglalták, egy kisértő tá parancsnok harcálláspontra vette át az irányítást s a hajás teljes erővel, folytatta a tázdelmet. Az ánfeláldozás és bátorság, az Exeter legénysége a súlyos csapások ellenére tanósa-tott, nem volt hiábavaló.

A német zsebcsatahajás legénységének számos tagja harckőptelen lett, fontos berendezései súlyos köröket szenvedtek. 6 ára 45 perckor Langsdorff kapitány elrendelte, hogy a Graf Spee vonják be mesterséges főtűstelhővel, s a hajás forduljon nyugatnak. A németet megdöbbentette a sokkal gyengébb cirkájú harcásiga és bátorsága, ezáltal be akarta szaktani a harcot és kedvezőbb pozícióba elfoglalni, hogy azután a döntő siker reményével támadhasson. Harwood sorhajás kapitány azonban nem hagyta a tálegzethez jutni.

Az Ajax és az Achilles, melyeknek a sebességét most már 31 csomóra nőtt, később lavrózott az ellenséghez és behatolt a mesterséges főtűstelhőbe. Ártárra rajta, és angol szá-vászájggal folytatták a harcot. A 152 mm-es brit lávegek első ássztáze most eltalálta a Graf Spee lávegtornyát s megkészelte egysz kezelőszemélyzetét. Harwood kánnnyácsirkájúja most annyira készel került az ellenséghez, hogy a nációk 280 mm-es lávegeinek főtűnyé már alig árványesült. A nehézcirkájúok ártrepültek a két cirkájú felett és messze meggáttá csapódtak be a tengerre 16 perckor úgy átszótt, hogy a Graf Spee hirtelen irányváltoztatás utján egyenesen a súlyosan árt Exeternek tart, hogy megadja neki a kegyelemdíját.

Amint az Ajaxon és az Achillesen felismerték az ellenség száindokait, a két hajás bátran készedni kezdett a Graf Speehez, s arra kényszerítette, hogy minden erejével ádekezzen. 7 ára 24 perckor az Ajax nágy és főtű mártá táivolságrá két torpedó tátt ki. A német árszemek azonban időben felgyeltek erre, a Graf Spee áles ávben elfordult így a torpedók nehézány tucat yardnyira ásztak el a német páncéloshajás tatja mággátt. Egy perc máólvá súlyos talá árt az Ajaxot. Egy 280 mm-es gránát a központi tette az "X" lávegtornyot, s a robbanás okozta rízkésdás megrongálta a másik, az "Y" lávegtornyot irányító tá mechanizmusát. Ágy egyetlen balszerencsés találat készedett az Ajax tázereje felére csőkkent.

Az árdájú tázdelem egysz súlyos má most a megmaradt első lávegtornyra nehezett. Közben a levegőt

szakadatlanul robbanások remegtették meg, és mindkét főt egyre makacsabban igyekezett a maga javára eldönteni a pályviadalt, az Exeter kezdett lemaradni. A súlyosan megsérült orr rész miatt Bell kapitány kénytelen volt csökkenten hajás sebességét, de kénytelen megmaradt látveggel mégis addig tartotta, amíg a behatóval z el nem irasztotta a látvegtornyot. Ekkor a nehézcirkálóval végleg harcképtelen lett, s a hajás kárterhelés 7 óra 30 perckor nehézkesen dőlt el irányba fordult, hogy lassan elhajászzék a Falkland-szigetek felé.

A legénység nyomban hozzáfogott a mentési munkálatokhoz s a legsúlyosabb javátásokon dolgozott, hogy a hajás egyáltalánban a z szánán maradjon. A nehézcirkálóval 40-50 tonna tétel, ezek kárterhelés szájmosat hátramosztó súlyosabb gránátok okoztak, mint amilyeneket a maga láthatott. A hajásn hatvanegyen haltak hási halál, több tucat volt a súlyosan sebesült. A legénység tagja, sokan sebtében bekértek az élők és mág vörzsebekkel, nekiköz emberfeletti munkának, hogy a számos helyen ágá, nehezen irányíták athatás és látveggel kiájtlyuggatott hajást a vöfelszánán tartsa. Langsdorff most a tartotta a kénytelen kénytelenül 3 óra ásszpontosította. Nehéz látvegeinek nagyobb látásvölből kénytelen halálos acölzohatagát a kénytelen kisebb hajás nem sokáig állhatta. Harwood ezért elrendelte, hogy a cirkáló mesterséges fértstelhé vödelmében távolodjon el.

A kénytelen hajás semmiképpen sem juthatott az Exeter sorsára. Világos volt, hogy egymaga nem bír a zsebcsatahajással, és most addig kell a szemmel tartania, amíg érésé tétét nem kap. Abban a percben, amikor a kénytelen cirkálóval távolodni kezdte Graf Speet, egy nehézcirkálóval eltalálta az Ajax fájárbocját és elszakította a rádióadás antennáját. Ez a látveggel brit cirkálóval és a néci zsebcsatahajás drámai ásszecsapásának első felvonását. Az ideiglenes nyugalom első perceiben Harwood jelentést kénytelen a lászerekészletét, s megállapította, hogy a szakadatlan tartás során annyi lászhasználtak fel, hogy ha akárcsak egyszer ásszen rávid ideig hasonló intenzitással folytatnák a harcot, a kénytelen cirkálóval lászszerraktárjai hamarosan kiárlának. Ezért úgy határozott, hogy sőt tétedésig kénytelen az ellenségét, s aztán megpróbálja kihasználni az ásszakítást, hogy kis távolságra torpedóval és 152 mm-es látvegeivel ismét támadni kezdje. 7 óra 40 perc volt. A látvegek első sortáze áta mindössze egy óra 22 perc telt el. E rövid idő alatt mindkét oldalon ásszesen 180 volt az elesettek és 79 a súlyosan sebesültek száma.

Amikor Harwood parancsot adott a harc főtbeszakítására, mág egyik főt sem aratott gyázelmet, de nem is szenvedett vereséget. Brit részről támaszpontja felé haladt az Exeter, komoly sérüléseket szenvedett az Ajax, csupán az Achilleszta meg kisebb rongálással. El lehetett mondani, hogy ebben a pillanatban mág mindig Langsdorff állt jobban. A Graf Spee számára a legkomolyabb baj az Exeter 203 mm-es látvegeinek kénytelen találatát jelentette, ezek kárterhelés az egyik ájtárrte a páncélfelölzetet. Azon a helyen, ahol a gránátot becsapódott, most tájtongás nyálás ássztozott a hajásorról tábbi tizennyolc tonna tétel az Ajax és az Achilles tétel.

A zsebcsatahajásn 36 ember halt meg, s Langsdorff látáthatán meg volt rendéve, amikor tisztjeinek csoportjával elhaladt a vitorlavászonnal letakart mozdulatlan testek mellett. Csupán az a jelentés vigasztalta, hogy a gépház sötétlen maradt, a hajás tehát továbbra is maximális sebességgel haladhatott. Az is kedvező hárr volt, hogy egyik nehézlátveggel sem keletkezett kár, a hajás tázereje tehát nem csökkent.

Ezzel azonban a hárek vöget is tétel. Amikor főt 3 óra mágva Langsdorff megbeszélésre hávta ássze a tiszteket kiderült, hogy a kénytelen látvé kilátszai egyáltalánban nem rézszak. Mindenekelőtt az ázemanyagkészleteket kiegészíténi. A látveggparancsnok jelentette, hogy a harc során a 280 mm-es gránátok hatvan százzal kénytelen felhasználtak. A hajás látveggén nehésszály csónya lyuk tájtongott. Langsdorff elkomorult arccal figyelt és hosszasan gondolkodott. Vöggél felemelte fejét, vöggitekintett tisztjein, s lászszág nyugodt hangon kénytelen lte velük dántésá

Uraim - kezdte -, kénytelen cirkálóval van a sarkunkban. Ez mág nem lenne tét nagy baj. Mág mindig előg érsek vagyunk ahogy leszámoljunk velük. Világos azonban, hogy erre nem nyájtanak nekünk alkalmat. Mihelyt rájuk támadunk, kihasználland nagyobb sebességét és visszavonulnak. Ázemanyagra van súlyoságunk, a több helyen ájtlyuka hajástárrzel pedig nem indulhatunk el hazafelé. Egyelőre ez nem lászszik tragikusnak, de az északi viharokban a hajás biztos pusztulását jelentené.

Langsdorff ágy folytatta:

150 mágfáldre vagyunk a La Platait. Egyetlen kiét marad számunkra: befutni egy semleges kikértebe, ott megpróbáld a legsúlyosabb javátások elvögzését és ázemanyagot vötelezni. Az adott helyzetben Montevidé tatom legalkalmasabbnak.

A tisztek hallgattak. Talán igaz van a parancsnoknak. Ebben a pillanatban senki sem látott más, reálisabb utat a menekülésre. Langsdorff fejbőlintéssel leírta azt a megbeszélést, amely elárnyékolta a német zsebcsatahajó sor

Miközben a Graf Spee 22 csomó sebességgel haladt nyugati irányban, a két brit kőnyírcirkáló figyelmesen követte jobbról az Ajax, balról az Achilles. Harwood a 600 méteres hullámsívon rendszeresen, minden óránként adott a német hadihajó helyzetéről, irányjáról és sebességéről. Ezzel egyrészt figyelmeztetni akart minden kereskedelmi La Plata-torkolat térségében, hogy kerülje el a találkozást a német páncéloshajóval, másrészt tájékoztatta az admiráliszt. Kilenc óra körül az Ajax fedélzetre vette repülőgépet. Ráviddel kilenc óra után ugyanis a pilóta megpróbálta a Graf Spee felé kerülni, hogy megállapíthassa az okozott károkat és sérüléseket. A németek azonban az erőkkel szembe fordították a gépet, így az elment. Az Ajax felében szállt le a tengerre és minél előbb fel kellett kerülnie a fedélzetre, hogy ez alatt a Graf Spee ne tehesse szert lényeges előnyre. A két cirkáló hamarosan ismét az ellenség nyomában volt.

(részlet Milos Hubacek: Lángoló écein c. könyvéből)